

Allemannsretten

Retten til fri ferdsel og opphold i naturen er en del av vår kulturarv. Overallt i utmark kan du ferdes fritt, uavhengig av hvem som eier grunnen. Hovedprinsippene i allemannsretten er nedfelt i friluftsløven av 1957.

- Som utmark regnes udyrka mark. Dette omfatter det meste av vann, strand, myr, skog og fjell. Mindre udyrka areal, som ligger i dyrka mark eller engslått, regnes ikke som utmark.
- Innmark er all dyrka jord, åker, eng, kulturbete, hage, yngre skog-plantetelet, gårdsplass, hustomt, industriareal og områder hvor allmennhetens ferdsel vil være til utilbørlig ulempe for eier eller bruker.
- Allemannsretten gjelder i utmark der du kan:
 - Ferdes fritt til fots
 - Bade i sjøen, vann eller vassdrag
 - Bruke kano, kajakk, ro- eller seilbåt i vann og vassdrag
 - Ferdes fritt i båt, fortoye og gå i land overallt langs kysten
 - Raste, slå leir og overnatte
 - Plukke bær, sopp og blomster (unntatt fredede arter)
 - Fiske fritt etter saltvannsfisk
- Friluftsløven pålegger alle som ferdes i naturen en plikt til å opptre hensynsfullt og varsomt. Vi må ta hensyn til naturmiljøet, til næringsutøvelse og til andre.
- Husk derfor å lukke grunder, vise hensyn til dyr på bette, ha hunden i bånd og ikke forstyrre dyr og fugler. Ved teltning utover 2 dager kreves tillatelse fra grunneier.

Geoparken

Gea Norvegica Geopark (Geoparken) er Skandinavias første UNESCO godkjente Geopark. Geoparken skal spre kunnskap om vår geologiske naturarv og sammenhengene mellom geologiske prosesser og vår eksistens. Flere av områdene som omfattes av geoparken er også skjærgårdsparkområder. Disse områdene er skiltet med egne informasjonsskilt. Områdene er markert i kartet.

Rognstønda med Rognstøndaheia i Geoparken. Foto: Jan Erik Tøngren

Skjærgårdstjenesten

Skjærgårdstjenesten er etablert som et samarbeid mellom Staten, fylkeskommunen og kommunene. Skjærgårdstjenesten har en rekke oppgaver knyttet til skjøtsel, vedlikehold, opparbeidelse av - og drift av offentlige friluftsområder. På Telemarkskysten er det 3 driftsheter, en i hver av kommunene Porsgrunn, Bamble og Kragerø.

I høysesongen er primær oppgavene:

- renovasjon
- skjøtsel av vegetasjon
- ettersyn og vedlikehold av ulike installasjoner
- tilsyn med arealene
- informasjon og holdningsskapende arbeid rettet mot brukerne av skjærgården

Skjærgårdstjenesten har også oppgaver knyttet til oppsyn med bestemmelser om bruken av skjærgårdsparkområdene. Alle som bruker områdene plikter å følge skjærgårdstjenestens anvisninger.

Kystled og kyststier

Kystleden er etablert i kommunene Porsgrunn, Bamble og Kragerø. Her kan du leie deg inn på enkle hytter eller leie robåt om du ønsker det. Ordningene er nylig opprettet. Det er planer om utvidelse av ordningen, slik at den på sikt vil være godt etablert langs hele Telemarkskysten.

Kyststier er også opprettet på en rekke steder langs Telemarkskysten og de indre fjordområdene. Kyststiene er i ulik grad tilrettelagt. Det finnes bl.a. stier som er tilrettelagt for bevegelseshemmede.

Universell utforming

En del områder som omfattes av skjærgårdsparken har universell utforming. Dette gjelder en del badeanlegg på større områder og tilrettelegging på enkelte kyststier. Områder med universell utforming er markert i kartet.

Tilrettelagt badeanlegg ved Bergneset i Kragerø. Foto: Else Bjørg Finsland

Allmenn sjøfugljakt på Telemarkskysten

For å utvide allmennhetens mulighet til å jakte sjøfugl finnes det en del områder på Telemarkskysten hvor staten, fylkeskommunen eller kommunene er grunneier. På disse områdene er det tillatt å jegerne går i land og jakter. I kartet er områdene avmerket med piktogrammer som viser hvilke områder ordningen gjelder. For nærmere informasjon henvises det til egen brosjyre Sjøfugljakt i Telemark. Kontakt NJFF Telemark for mer informasjon.

Nettsteder

Miljøverndepartementet www.regjeringen.no
Direktoratet for naturforvaltning www.dinrat.no
Fylkesmannen i Telemark www.fylkesmannen.no
Miljøstatus i Norge www.miljostatus.no
Skien kommune www.skien.kommune.no
Porsgrunn kommune www.porsgrunn.kommune.no
Bamble kommune www.bamble.kommune.no
Kragerø kommune www.kragero.kommune.no

Telemarkskanalen www.telemarkskanalen.no
Norges Jeger- og Fiskerforbund www.njff.no
Friluftslivets fellesorganisasjon www.frifo.no
Friluftsrådenes landsforbund www.friluftsrad.no
Den Norske Turistforening www.turistforeningen.no

Utgitt av: Fylkesmannen i Telemark - April 2010
Kartgrunnlag: N50, Norge digitalt, Målestokk: 1:35 000
Kartdesign: Gustavsen Naturanalyser
Foto side 1: Gustavsen Naturanalyser
Layout/Design: www.newdesign.no

Naturvernrområder

Det finnes en rekke områder på Telemarkskysten som er vernet etter naturvernloven/naturmangfoldloven. Naturreservater er den strengeste formen for verneområde og blir opprettet med sikte på å verne en bestemt naturtype. Landskapsvernområder er opprettet for å ta vare på egenarta eller vakre natur- og kulturlandskap.

Naturminner er særegne naturforekomster eller enkeltobjekter som har vitenskapelig eller historisk interesse. Dette kan være geologiske forekomster og enkelttrær.

I sjøfuglreservater og områder med fuglefredning har du ikke lov til å ferdes i perioden 15.04 – 15.07, forbudet gjelder også i en sone på sjøen inntil 50 meter fra land. Utover dette er du selvstøtt velkommen til å ferdes i verneområdene, men vær varsom og ta hensyn til plante-, dyre- og fuglelivet. Det oppfordres til å bruke opparbeidede stier!

Det er Fylkesmannens miljøvernvedlegg som har forvaltningsansvaret for naturvernrområdene. Vær oppmerksom på at det finnes egne vernebestemmelser for det enkelte område. Respekter bestemmelsene og anvisninger fra oppsynspersonell. Flere av områdene i skjærgårdsparken er også fredet med hjemmel i naturvernloven/naturmangfoldloven. I disse områdene gjelder vernebestemmelser for det enkelte område framfor friluftsløvens bestemmelser og atferdsregler.

Utvalte kulturlandskap

Jomfruland og Ståholmen er utpekt til et "Utvallt kulturlandskap" sammen med 19 andre områder i landet (status per 2010). Områdene har en særskilt forvaltning fordi de har spesielt store verdier knyttet til kulturminner og biologisk mangfold. Disse verdiene tas vare på og videreutvikles av grunneierne i områdene.

Foto: Synnøve Hæland

Vi har mange bygninger i skjærgårdsparken som krever vedlikehold og tilsyn. Her fra det gamle fiskeriket på Stanges i Kragerø. Huset er åpent hver helg i sommersesongen og drives av Kragerø Turistforening.

Statens Naturoppsyn Telemark (SNO)

Statens Naturoppsyn (SNO) er opprettet med hjemmel i naturoppsynsloven for å ivareta nasjonale miljøverdier og å forebygge miljøkriminalitet. SNO har en sentral administrativ enhet i Trondheim og ca 50 lokale kontorer spredt over hele landet. SNO koordinerer oppsynsoppgaver. SNO Telemark har oppgaver knyttet til verneområder, rovvilt, motorferdsel i utmark, fjelloppsyn m.m., men også langs kysten med hensyn til jakt og fiske. Oppsyn med Telemarks 27 sjøfuglreservat er viktige oppgaver for SNO (se kart/tegnforklaring). Oppsyn utføres av SNO, politiet og indre kystvakt. Skjærgårdstjenesten gjør også enkelte oppsynsoppgaver på vegne av SNO. Når det gjelder sjøfuglreservatene henstiller vi til brukerne av skjærgården om å overholde ferdselforbudet som gjelder i perioden 15. april til 15. juli. Husk at ferdselforbudet også gjelder i en sone på 50 meter i sjøen utenfor holmene/skjærene. I resten av året skal ferdsel foregå slik at plante- og dyrelivet minst mulig skades og forstyrres. Dette gjelder hekkende fugler, men også flokker av rastende fugler som trenger hvile under trekket.

Statens Naturoppsyn (SNO)

Tlf: 73 58 05 00, e-post: postmottak@dinrat.no

Statens